

ASAL FAKTÖRLER

İnternette ne yapılır?

ÇETİN KAYA KOÇ koc@sehir.edu.tr

1995 yılı çok ilginç bir yılmiş. Bütün ilginç yıllar gibi sonradan keşfettik. 15 yıl sonra değerlendirmekte yarar var. Bu yılı ilginç kılan birbiriyle ilgili iki olay var: Birincisi Nicholas Negroponte'nin "Being Digital" isimli kitabının yayınlanması, ikincisi bu kitaba cevap niteliğinde yazılmış Clifford Stoll'un yazısı "The Internet? Bah!".

MIT Media Lab'ın kurucu yöneticisi Negroponte, kitabında çok kısa bir zaman içinde internet teknolojisi ile olacakları büyük bir cesaretle sıralıyordu: Akıllı telefonlar, amaca uygun seçilmiş yayınlar, elektronik kitaplar. Artık kitapları internette sayısal formatta alacağız, gazeteleri internette okuyacağız, diyordu. 15 yıl önce. Bir dakika duralım, himm .. bunların hepsi oldu gerçekten: iPhone, Android, RSS, iPad, Kindle, Nook, e-books, nytimes.com ...

Ancak bunların olabileceğini, olmak için beklediğini o zaman görmek başka bir şey gerçekten. En az Negroponte kadar akıllı ve yaratıcı olan bir başka kişi, Clifford Stoll, hiç de öyle düşünmüyordu. ABD Savunma Bakanlığına saldıran hackerleri internet üzerinden takip ederek bulması ile ünlene Stoll, "The Cuckoo's Egg" isimli kitabında anlattığı bu öyküyle ünlendi. Stoll, Negroponte ile dalga geçen yazısında, URL: <http://www.newsweek.com/1995/02/26/the-internet-bah.html>, aksine bir sürü argümanı ortaya attı: Kimse kaba saba dizüstü bilgisayarını (1995'lerin dizüstü bilgisayarları!) alıpta plaja gitmez, yine kitabıyla gider, diyordu. Stoll'a göre, insanlar yine katalog üzerinden alışverişini tercih edeceklerdi, internet üzerinden alışverişini önemsemeyecekti, çünkü, internette (insan) satıcılar yoktu! Çünkü, internette insansal ilişki yoktur, onsuz olmaz diyordu. 1995 yılında Stoll, Facebook'u hayal bile edemezdi. Belki, Negroponte tam olarak Facebook'u hayal edemedi ama, internet teknolojisi hayatımızın her alanına girecek dedi. Demekki, MIT Media Labs gibi bir ortamda ortaya çıkan prototipler Negroponte'ye faydalı olmuş!

Umarım, 1995 yılı gibi, dağın arkasının pek iyi görünmediği yıllarımız yine olur. Negroponte gibi vizyonerler, Stoll gibi duraksayıcılar hayatımızdan hiç eksik olmayacak, orası kesin.